

ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Розвиток економіки стимулює зміни в підготовці фахівців та викликає необхідність удосконалення викладання економічних дисциплін. В теперішній час недостатньо вивченими залишаються проблеми активності особистості в професіональному навчанні, самовизначенні та становленні, особливостей пізнавальної діяльності студента та управління нею, психофізіологічні проблеми навчання та інші фундаментальні проблеми.

Умови навчання в вузі в більшій мірі потребують від студентів вміння самостійної організації навчальної діяльності, вміння навчатися. Важливо сформувати у студентів цілісну структуру діяльності навчання у взаємозв'язку всіх компонентів, які її складають. Це повинно допомогти їм знаходити придатні способи організації всієї системи навчальних дій, забезпечення ефективного засвоєння знань.

Значне місце належить комп'ютеризації навчального процесу в системі професіонального навчання, розробці та впровадженню нових інформаційних технологій. В числі ключових напрямлень перебудови професіонального навчання виділяють інтеграцію освіти, науки та виробництва, перехід до нових принципів їх взаємодії.

Слід підкреслити, що на формування особистості та її психічний розвиток постійний та стійкий вплив здійснюють знання, які ґрунтуються саме на пізнавальному інтересі. Розвиток пізнавальної мотивації значно підвищує активність студентів та ефективність процесу навчання.

Протягом всього періоду навчання у вузі повинен здійснюватися контроль процесу перетворення навчальної діяльності в професійну. При цьому й контроль повинен бути дійовим: контролювати не рівень засвоєння знань, а хід та результати дій, рівень сформованості пізнавальної, а потім й професійної мотивації, діяльності в цілому. Засобами проміжного та вихідного контролю можуть служити набори контрольних завдань, атестаційних конкретних ситуацій та ділових ігор.

Для більш ефективного досягнення цілей навчання та засвоєння знань згідно з програмою дисципліни необхідно вибирати адекватні форми, методи та засоби навчання студентів. Зміст,

представлений у вигляді навчальної програми, повинен бути представлений в певних формах діяльності студентів та викладача: лекції, семінари, практичні заняття та ін. Виходячи зі змісту та форми навчальної програми вибирають методи навчання, тобто спосіб включення слухачів у спільну діяльність з викладачем.

Лекційні заняття повинні носити проблемний характер, оскільки на них викладач демонструє протиріччя в розгортанні теоретичного змісту дисципліни, способи вирішення цих протиріч, які приводять до формулювання наукових законів.

Перспективи підвищення якості підготовки спеціалістів пов'язуються з впровадженням лекцій проблемного характеру, на яких процес пізнання студентів наближується до пошукової дослідницької діяльності. З їх допомогою забезпечується досягнення трьох основних цілей: засвоєння студентами теоретичних знань; розвиток теоретичного мислення; формування пізнавального інтересу до змісту навчального предмету та професійної мотивації майбутнього спеціаліста.

Успіх досягнення мети проблемної лекції забезпечується спільними зусиллями викладача та студентської аудиторії. Основне завдання лектора складається не стільки у передачі інформації, скільки в залученні студентів до об'єктивних протиріч розвитку наукового знання та способу їх вирішення. Це формує мислення студентів, породжує їх пізнавальну активність.

Викладач може розробити багато форм семінарів, які відображають форми реальних відносин людей, які займаються професійно теоретичною працею. У всіх цих формах студенти отримують реальну практику формулювання та відстоювання своєї точки зору, осмислення системи аргументації, тобто перетворення інформації в знання, а знань — у переконання та погляди.

Успіх семінару-дискусії багато в чому залежить від вміння викладача її організувати та вміння студентів дискутувати. Цим вмінням необхідно вчити, поступово виховуючи культуру спілкування та взаємодії.

Показником розвитку форми семінару-дискусії може бути використання елементів «мозкового штурму» та ділової гри. В першому випадку учасники намагаються висунути як можна більше ідей, не критикуючи їх, а потім виділяють головні ідеї, обговорюються та оцінюються можливості їх доказів або оскарження.

Узагальнюючи вищенаведене, слід зазначити, що підходи до удосконалення викладання економічних дисциплін полягають у

розширенні проблемного навчання в вузі; застосування ефективних умов створення та організації рішення проблемних ситуацій; використання дидактичних основ розробки та використання пізнавальних задач з предмету (включаючи й економічні дисципліни, а саме бухгалтерський облік); виявлення нових форм активізації навчальної діяльності студентів, а саме широке використання в навчальному процесі опорних конспектів, дидактичних ігор, взаємоперевірки, безперервного вивчення матеріалу (за лекцією відразу йде самостійна робота, застосування знань та ін.).

О. В. Мартинюк, канд. екон. наук, доцент
кафедри міжнародної економіки

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

На сучасному етапі трансформації суспільно-економічної системи в Україні, в умовах загальної нестабільності, в міру реформування старої системи освіти та формування нової парадигми розвитку вищої освіти в нашій країні, все частіше й частіше ставиться питання про необхідність запровадження та розвитку різноманітних форм науково-дослідної діяльності в процесі навчання як каталізатора якості підготовки спеціалістів, запоруки підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці. Успішне функціонування підприємств та організацій в цілому неможливо без високопрофесійної та вузькоспеціалізованої, з одного боку, загальноінтелектуальної, з іншого, підготовки майбутніх керівників підприємств, економістів, державних службовців. Конкурентна боротьба, що підсилюється як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку праці, висуває особливі вимоги до спеціалістів завтрашнього дня, диктує умови навчання, викликає необхідність розробки і впровадження нових прогресивних інноваційних форм посилення наукової складової підготовки фахівців.

Основною метою університетської підготовки на сучасному етапі в контексті нової науково-освітньої політики в Україні є забезпечення відповідності інтелектуального та технологічного ресурсу України вимогам економічних реформ і завданню соціально-економічного та суспільного прогресу. В умовах глобальної економічної і науково-технічної конкуренції здатність українських випускників вищих навчальних закладів